

SÚŤAŽ

Obnova vojenského cintorína z 1. sv. vojny v B. Bystrici - Majeri

Charakteristika

“Na pamiatku hrdinov, ktorí padli vo svetovej vojne zúriacej v rokoch 1914 - 1918”

Týmto nápisom vytesaným do bývalej mohyly si uctil padlých vojakov jej autor Karol Fridrich Horn - nedopísaním rokov akoby tušil, že títo vojaci bohužiaľ nenájdu kľud ďalších sto rokov po svojej smrti. (Nedopísané roky - mohyla vznikla ešte pred ukončením vojny).

Cintorín časom zarastal a zažil veľa neprimeraných zásahov až sa na neho skoro úplne pozabudlo v kruhoch občanov. Znovuzrodenie tohto cintorínu naráža na niekoľko problémov. Zásahmi sa celý areál zmenšil o cca 2/3, preťatím rýchlostnou cestou sa prístup stal nemožným, neprehľadným a nebezpečným. Navyše na južnom konci sa vytvorila záhradkárska osada, ku ktorej vedie prístup po “poľnej” ceste opäť krížom cez cintorín.

Filozofia

Najbezpečnejší a prehľadný prístup je vytvorením parkoviska na juhovýchodne od rohu cintorína. Na parkovisko je pomerne jednoduchý a bezpečný prístup aj pre možných peších návštevníkov resp. návštevníkov cestujúcich MHD - na prístup až do areálu cintorína prekonávajú len jeden prechod pre chodcov.

Filozofia návrhu je tvorená jednoznačnosťou - jednoduchosťou pohybu a orientácie v ešte pomerne veľkom otvorenom priestore. Jednoznačnosť je stvárnená tvrdou priamou líniou lávky, ktorá sa “nedotýka” zeme - minimalizuje priamy dotyk, kráčanie po hrobách resp. okolo nich. Človek prichádzajúci po tejto zdvihnutej lávke získava dosť času a výhľadov na zamyslenie sa nad následkami vojny ako takej so zdôraznením na maximálny počet obnovených hrobových miest znázornenými štvorcovými platňami (v predpokladanom rastri).

Vytvorením priamej línie s dominantným vyvrcholením, výtvarne navrhnutým s prirodzeným navádzaním človeka priamo do centrálného pietneho priestoru. Tento priestor je tvorený tromi prvkami uzatvárajúcimi tento priestor z pohľadu prichádzajúceho človeka. Okrem spomínanej dominanty a pamätníka legionárov (existujúci, premiestnený) je vytvorená pamätná kortenova stena s nápisom z pôvodnej mohyly, (ale už s dokončením

rokov ako znak ukončenia neúctivého správania voči tu pochovaným vojakom) a so zoznamom všetkých ich dostupných mien. Centrálny prvok - znázorňuje vysadenie vlčieho maku (ako symbolu pamiatky na zosnulých a veteránov 1. svetovej vojny) do veľkého štvorcového predpoľa pred touto pamätnou stenou.

Pridanou hodnotou návrhu je vytvorenie možnosti akejsi vyhladky pre návštevníkov, z ktorej majú výhľad a najlepšiu vizuálnu predstavu o množstve vyhasnutých životov na tomto cintoríne a to práve pomocou hrobových miest, ktoré sa pre svoj počet človeku strácajú a zlievajú. Vyhladka slúži zároveň aj na uvedomenie si množstva zásahov a samotnej pôvodnej veľkosti cintorína pomocou info panelu. Návštevník vidí aj obnovené hrobové miesta za cestou (v ostrove) čím si uvedomí, že aj tam ležia vojaci, no neodporúčame prístup ľudí priamo k týmto hrobom , kvôli nebezpečnej a neprehľadnej dopravnej situácii. Zamedziť túto možnosť však človeku nie je možné , preto odporúčame v týchto miestach obmedziť premávku na 40km/h dopravným značením. Ako aj na znak pietnosti premávke priamo nad existujúcimi hrobmi.

Ohraničenie cintorínu tvoria povodne zachovalé betónové stĺpiky obohatene novými zjednodušenými hladkými betónovými stĺpikmi. Doplnením stĺpikov v istom rastri a rytme smerom ku ceste, získavame napovedanie ľudskému oku pokračovanie cintorína za cestu ktorá ho preťala. Tento princíp je dobre viditeľný ako aj z vyhladky tak aj z lávky pri vstupe do areálu.

Výskum preukázal najstaršiu časť cintorína v miestach dnešného malého ostrovčeka v križovatke . Akákoľvek prezentácia týchto hrobových miest je obmedzená viditeľnosťou a bezpečnosťou cestnej premávky. Z toho dôvodu sú tieto hrobové miesta prezentovane tak ako hrobové miesta na veľkom cintoríne. Predstavujú napovedanie pre vodičov a okoloidúcich že v týchto miestach sa niečo dialo.

Realizovateľnosť

Realizovateľnosť návrhu samozrejme umožňuje rozvrhnúť do niekoľkých etáp , pričom záleží od rýchlostí realizovateľnosti a termínov požadovaných na odovzdanie a samozrejme po vytvorení detailnejšieho rozpočtu. Ako prvý krok je samozrejme odstránenie náletovej zelene úprava terénu a rekultivácia zelene. Hlavnou etapou by sa zrealizovalo parkovisko, nástupné schodisko, lávka a pietne miesto v plnom jeho výraze. Od okolnosti a požiadaviek záleží či sa obnova hrobových miest a rekonštrukcia oplotenia (stĺpikov) plus výsadba zelene oddelujúca civilný a rímsky cintorín stihne a zmesti do prvej etapy ale by bola oddelená. S výhľadom by sa malo cele toto územie teda aj susedne cintoríni udržiavať (zeleň a odpad) nakoľko teraz nie sú v dobrom stave.